

European Trade Union Confederation

ZSSS je članica EKS od leta 1999

Zveza Svobodnih Sindikatov Slovenije

Dalmatinova 4
1000 Ljubljana
telefon: (01) 43-41-200
telefaks: (01) 23-17-298
e-mail: zsss@sindikat-zsss.si
http: // www.zsss.si

matična št.: 5163099
ID za DDV: SI15268829

Ljubljana, 16. april 2012

Odgovor na odprto pismo gospoda Francija Pliberška

Spoštovani gospod Pliberšek!

Z zanimanjem smo prebrali vaše odprto pismo slovenski vladi in slovenskim sindikatom, v katerem se sicer z določenimi ugotovitvami lahko strinjamo, žal pa se ne moremo s tistim delom pisma, ki ste ga naslovili na slovenske sindikate. Ta del kaže, da ne poznate vloge in nalog sindikatov v družbi in na nas naslavljate očitke, ki bi jih morali drugim. Ne samo politikom ampak tudi vašim stanovskim kolegom, delodajalcem.

Sprašujete nas, kje smo bili, ko se je naša država v zadnjih treh letih zadolžila za 2,5 milijarde evrov na leto. S tem nam pripisujete vlogo v družbi, ki je enaka izvršni oblasti. Ali res mislite, da če bi sindikati rekli vladi, da se ne sme zadolževati, potem ona tega ne bi storila? Ali mislite, da mora vlada dobiti soglasje sindikatov, da se lahko zadolži? Ali mislite, da vlada in občine obvestijo sindikate o tem, da se bodo zadolžile? Ali imajo sindikati nadzor nad državnim proračunom ali pa je za to zadolžen nekdo drug? Ali vam mora v vašem podjetju, če najamete kredit, soglasje za to dati sindikat?

Kaj smo dobrega naredili za delavce? Veliko, seveda pa z narejenim ne moremo biti povsem zadovoljni. Že zato ne, ker se moramo nenehno boriti za ohranjanje pravic delavcev, ne moremo pa jih dvigniti na višjo raven. Pa ne zato, ker ne bi hoteli, ampak zaradi delodajalske in vladne strani, ki pod magično neoliberalno besedo konkurenčnosti in previsokih stroškov nočejo slišati prav nič o višji ravni delavskih in socialnih pravic. Če že drugega ne, smo v zadnjih letih med drugim dosegli, da se je zvišala minimalna plača. Sklenili smo vrsto kolektivnih pogodb, s katerimi smo zaščitili pravice delavcev. Preprečili smo uvedbo malega dela, ki bi pomenil še eno vrsto v delodajalskem arzenalu negotovih oblik dela, s katerimi smo v Evropi zelo in v negativnem smislu prepoznavni, še posebej kar se tiče mladih ljudi. In še bi lahko naštevali.

Vidimo, da ne veste, da je bila Zveza svobodnih sindikatov Slovenije med prvimi, ki je v naši državi opozarjala na dostojno delo. Ne samo ob vsakoletnem svetovnem dnevu za dostojno delo, ko smo na novinarskih konferencah opozarjali in zahtevali, da to postane standard v naši družbi ampak ob vsakih pogajanjih za kolektivno pogodbo ali pa socialni sporazum. Govorili smo, da dostojno delo vključuje med drugim tudi dostojne delovne pogoje in dostojno plačo. Uganite, kdo je bil najbolj proti? Direktor vaše stanovske organizacije, gospodarske zbornice, ki je ob naši zahtevi za dvig minimalne plače strašil po Sloveniji, da bo zaradi tega 70.000 delavcev postalo brezposelnih. Zakaj ne pride po dvigu minimalne plače do ustreznega dviga plač tudi v drugih plačnih razredih pa morate vprašati spet svoje kolege direktorje, ki večinoma mislijo, da so podjetja, ki jih vodijo, lahko konkurenčna samo z zniževanjem

stroškov – beri: z nizkimi plačami, ne pa z višjo produktivnostjo, znanjem, inovacijami ter večjo participacijo delavcev. Vsa čast izjemam!

Upamo, da razumete, da te finančne in gospodarske krize niso povzročili delavci in zato se ne morejo strinjati, da morajo sedaj oni plačati to krizo. Smo morda sindikati krivi, da so si finančne institucije popolnoma podredile politike? Smo sindikati krivi, ker je gospodarstvo v službi finančnih institucij ne pa obratno?

S tem, da ste v gospodarstvu morali odpustiti skupno kar 76.000 delavcev v zadnjih treh letih, se ni za hvaliti. Večina teh delavcev ni bila odpuščenih zaradi prestrukturiranja gospodarstva ali izgube trgov ampak zaradi neznosnega hlepenja po bogatenju vodilnih v podjetju ter zaradi nesposobnosti vodenja podjetij. Ko je bila pred mnogimi leti znižana stopnja prispevkov v pokojninsko blagajno za delodajalsko stran, so politiki dejali, da je to potrebno zato, da bodo šli višji dobički v razvoj. In res so šli, v razvoj prevzemov drugih podjetij, ne pa v razvoj lastnih.

Sindikati smo seveda že velikokrat zahtevali spoštovanje pravne države. Tudi stavkali smo že zaradi tega. Kaj pa je spoštovanje kolektivnih pogodb drugega, kot spoštovanje pravne države? Spoštovanje pravne države je bila tudi ena od zahtev na demonstracijah, ki so jih v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije organizirali 15. aprila 2009 pred poslopjem vlade in po katerih smo tedanjemu premierju Borutu Pahorju izročili naše zahteve. V njih je bilo na začetku zapisano naslednje: »Zahtevamo, da vlada okrepi pravno državo! Zahtevamo sistemske spremembe, ki bodo spremenile način poslovanja finančnih institucij in bank, omogočile temeljit nadzor nad njimi ter preprečile, da bi se po krizi vrnile na poslovanje po starem. Vlada mora takoj predlagati spremembe vseh tistih zakonov, ki so v preteklosti omogočali neupravičeno bogatenje, tajkunstvo, korupcije in druge ekscese, ki so omogočili prevelike socialne in družbene razlike!«

Kot vse kaže, se Slovenci še dolgo časa ne bomo znebili delitev, ki jih če le moremo, nenehno na novo ustvarjamo: sedaj je v modi delitev ljudi na tiste, ki so zaposleni v zasebnem sektorju in tiste, ki si služijo kruh v javnem sektorju. Nekaj tega je tudi v vašem odprtem pismu. Niste pa pomislili, da so pravice delavcev v javnem sektorju, tako kot v zasebnem, zagotovljene s kolektivnimi pogodbami. Zato vsak enostranski poseg v te pravice pomeni kršitev kolektivnih pogodb. In to seveda ne prispeva k vzpostavitvi pravne države, za katero se tudi vi zavzimate.

Zniževanje plač delavcev v javnem sektorju bo zagotovo znižalo njihovo kupno moč. Zato bodo omejili svoje nakupovanje. Morda si ne bodo mogli privoščiti nakupa ravno tistih izdelkov, ki jih prodajate vi v vašem podjetju. In kdo jih bo lahko potem kupil? Delavci zasebnega sektorja s svojimi nizkimi plačami? Pozabljate, da so zaposleni v javnem sektorju tudi potrošniki. Da se bodo z znižanjem njihovih plač zmanjšali tudi prispevki v pokojninsko in zdravstveno blagajno. Da bo država zaradi tega dobila manj davkov. In ker bo dobila manj davkov, bodo potrebni spet novi varčevalni ukrepi. In tako naprej po navzdol usmerjeni spirali do dna.

V vašem pismu je tudi nekoliko nejasnosti. Nekaj časa pišete o javnem sektorju, nekaj časa pa o delavcih v javni upravi. Javni sektor niso samo delavci v javni upravi ampak tudi policisti, vojaki, zdravniki, učitelji, poklicni gasilci, kulturni delavci, vzgojiteljice, medicinske sestre, pazniki v zaporih, novinarji v javnih zavodih in še bi lahko naštevali. Torej tisti, katerih usluge pogostokrat potrebujejo tudi delavci v zasebnem sektorju. Ko gremo iz tovarne po otroka v vrtec, ali pa k zdravniku, se že srečamo z javnim sektorjem. Torej so delavci

zasebnega sektorja veliko bolj povezani z delavci javnega sektorja, kot se vam bi mogoče zdelo.

Vaš očitok, da nismo pomagali propadlemu gradbenemu sektorju je nejasen. V Sloveniji že dolgo nimamo več samoupravljanja, v katerem bi bili delavci soodgovorni za vodenje podjetja ampak kapitalizem, v katerem vodijo podjetja lastniki ali od njih nastavljeni menedžerji. Zato očitok naslovite na njih. Delavci zagotovo niso povzročili propad gradbenega sektorja. Kar pa se tiče delavcev pa smo storili vse, kar je bilo v naši moči, da smo jim pomagali, tudi s solidarnostnimi pomočmi. Bili smo prvi, ki smo opozorili na neživiljenjske razmere, v katerih so bivali gradbeni delavci – migranti, dosegli, da je bil sprejet pravilnik o minimalnih nastavitvenih pogojih delavcev migrantov, ter uspešno zahtevali od naše vlade, da je sklenila z Vlado Bosne in Hercegovine spremembe sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Republiko Bosno in Hercegovino in še bi lahko naštevali.

Nekatere stvari, ki jih omenjate pa so posledica naših zakonov, ki so takšni, da omogočajo ekscese. Sindikati po ustavi nimamo možnosti, da neposredno predlagamo državnemu zboru v sprejem zakone ali pa njihove spremembe. Kljub temu pa je na pobudo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Državni svet RS pred kratkim predlagal državnemu zboru v sprejem spremembe zakona o jamstvenem in preživitvenem skladu, s katerimi smo želeli doseči, da bi bila zagotovljena vsaj minimalna socialna varnost delavkam in delavcem, ki več kot tri mesece zaporedoma niso od svojega delodajalca za opravljeno delo prejeli mesečne plače. Vendar pa je že Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide državnega zbora zavrnil predlagane spremembe in s tem odločil, da bodo ti delavci še nadalje brez kakršnihkoli sredstev za preživetje. Je torej krivda za to na sindikalni strani?

Namesto očitkov, ki jih naslavljate na nas, bi bilo boljše, da bi se vprašali: kakšna bi bila danes v Sloveniji raven delavskih in socialnih pravic brez sindikatov?

Pavle Vrhovec
Izvršni sekretar P ZSSS